Gemeente Meppel

Raadsvoorstel

Agendapunt	Vertrouwelijkheid	Datum vastgesteld	Registratienummer
5.5	Openbaar	19 oktober 2026	3627365

Onderwerp
Wijziging inspreekrecht gemeente Meppel

Voorgesteld raadsbesluit
1. Het Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de Gemeente Meppel 2023 te wijzigen zoals opgenomen in bijlage 1.
2. De Verordening op de raadscommissies Gemeente Meppel 2023 te wijzigen zoals opgenomen in bijlage 2.

Inleiding en context
Tijdens de voorbereiding op de afronding van de raadsperiode 2022-2026 en de overdracht aan de nieuwe gemeenteraad, hebben de fractievoorzitters gesproken over het inspreekrecht in Meppel.

In 2023 zijn de regels aangepast, waardoor inwoners konden inspreken tijdens commissievergaderingen. Onlangs is het onderwerp opnieuw besproken in het fractievoorzittersoverleg.

De fractievoorzitters vinden het belangrijk dat inspreken voor inwoners toegankelijk en waardevol is. Daarom wordt voorgesteld om inwoners niet alleen in de commissievergadering, maar ook weer in de raadsvergadering de mogelijkheid te geven om in te spreken. Daarnaast wordt voorgesteld om het inspreken bij geagendeerde onderwerpen te wijzigen. In plaats van twee termijnen kunnen inwoners dan in één termijn hun reactie geven.

Dit voorstel gaat alleen over het spreekrecht tijdens commissie- en raadsvergaderingen. Het gaat niet over inspraak van inwoners in bredere zin.

Beoogd effect
Een wijziging doorvoeren in het inspreekrecht bij de gemeenteraad van Meppel. Hiermee wordt een toegankelijker en effectief inspreekrecht gecreëerd.

Toelichting en argumenten
1.1. Inspreken in de raadsvergadering betekent inspreken op moment van besluitvorming
Inwoners zien dat de uiteindelijke besluiten worden genomen in de raadsvergadering. Daarom willen zij vaak juist op dat moment hun mening geven. Ook voor raadsleden kan dit waardevol zijn, omdat zij dan bij de besluitvorming alle belangen kunnen meewegen.

Door inwoners de mogelijkheid te geven om in te spreken in de raadsvergadering, wordt het besluitvormingsproces transparanter. Ook kan dit bijdragen aan een groter gevoel van betrokkenheid bij inwoners. Dit past bij de verwachting van participatie onder inwoners.

Een voordeel van inspreken tijdens de raadsvergadering is dat ook een reactie van het college kan worden meegenomen in de afweging van de raad. In commissievergaderingen is dat minder vanzelfsprekend, omdat deze vergaderingen vooral bedoeld zijn voor de uitwisseling van standpunten tussen de fracties en het college daar formeel te gast is.

Wel is het belangrijk om duidelijk te zijn over wat inspreken op dit moment nog kan betekenen. Fracties hebben vaak vooraf al een standpunt bepaald. Daarnaast krijgen raadsleden de bijdrage van de inspreker pas tijdens de vergadering te horen, waardoor het niet altijd mogelijk is deze nog mee te nemen in hun afweging. Hierdoor is de invloed van inspreken in de raadsvergadering meestal beperkter dan in een eerdere fase van het besluitvormingsproces.

1.2. Een wijziging van het reglement van orde is nodig om inspreken in de raadsvergadering mogelijk te maken
In 2023 is door de raad besloten het artikel over het spreekrecht in de raadsvergadering uit het Reglement van orde te halen. Het artikel 13a dat toen is komen te vervallen kan opnieuw worden toegevoegd. Wel wordt een wijziging voorgesteld om het inspreken in twee termijnen terug te brengen naar één termijn. Hiermee ontstaat er minder risico dat insprekers onderdeel worden van het debat in de vergaderingen. Ook wordt voorgesteld om aan dit artikel een voorwaarde voor het inspreken in de raadsvergadering toe te voegen: 'per agendapunt wordt in beginsel één inspreekmoment geboden'. Voorgesteld wordt ook om het inspreken in de raadsvergadering te houden bij inspreken bij een agendapunt. Dat heeft als nadeel dat insprekers het agendapunt moeten afwachten. Inspreken over niet-geagendeerde onderwerpen kan bij de commissievergadering. Ook is van belang te melden dat de gemeenteraad uiteindelijk een eigen afweging maakt en dat er voorafgaand aan de raadsvergadering mogelijkheden zijn geweest om raadsleden over het onderwerp te spreken.

1.3/2.1. Inspreken in één termijn doet meer recht aan de bedoeling van het inspreekrecht
Het is uiteindelijk aan de gemeenteraad om de afweging te maken wat er met de inbreng van inwoners gedaan kan worden. Door de huidige wijze van inspreken in twee termijnen blijkt in de praktijk regelmatig dat insprekers onderdeel worden van het debat. Dat is niet de insteek van het inspreekrecht. In artikel 15 van de verordening staat in lid zes ook benoemd dat er geen discussie plaatsvindt tussen de inspreker en de deelnemers aan de vergadering.

2.2. Een wijziging van de verordening is nodig om het inspreken in één termijn te verankeren
Het inspreekrecht is geregeld in artikel 15 van de verordening. In het vierde lid van dit artikel is opgenomen dat de inspreker het woord kan voeren in twee termijnen. Een wijziging van de verordening is noodzakelijk om dit terug te brengen naar één termijn. Hierdoor wordt het risico dat een inspreker onderdeel wordt van de discussie in de vergadering van de raadscommissie beperkt.

Kanttekeningen en alternatieven

1.1./2.1. Alternatieven voor het formele inspreken zijn belangrijk

De fractievoorzitters hebben aangegeven dat naast dit inspreekrecht in de vergaderingen participatie of inspraak van inwoners via andere mogelijkheden of andere momenten erg belangrijk is en als aanvulling maar eventueel ook als vervanging van het inspreken in de vergaderingen kan dienen. Andere gemeenteraden geven hier bijvoorbeeld ook vorm aan door voorafgaand aan de commissievergadering een mogelijkheid te bieden om in een meer informele setting de commissie- en raadsleden te spreken. Een ander voorbeeld is het politieke spreekuur, waarbij inwoners de ruimte hebben om in de centrale hal bijvoorbeeld op maandagavond voor de raadscommissie en voor de fractievergaderingen langs te komen. Ook de nieuwe Participatieverordening en de Leidraad Participatie zullen hier richting in geven. Welke richting ook wordt gekozen, het is altijd mogelijk om inwoners te betrekken bij beleidsvorming en besluitvorming, los van het formele inspreekrecht. Dit kan bijdragen aan de informatiepositie van raadsleden en de betrokkenheid van inwoners. De huidige agendastructuur biedt al ruimte om inwoners en andere betrokkenen te betrekken bij het raadswerk, zonder dat hiervoor wijzigingen in de werkwijze nodig zijn. De raad wordt uitgenodigd deze mogelijkheden actiever te benutten, bijvoorbeeld door gebruik te maken van rondetafelgesprekken en door het informatieplein, dat ook toegankelijk is voor inwoners, nadrukkelijker onder de aandacht te brengen.

2.1. Inspreken in de commissie is het meest effectief

Het inspreken in de commissie sluit aan bij de gedachte dat commissie de inhoudelijke voorbereiding doet en dat inspraak daar het meest effectief is. Het voorkomt dat de raadsvergadering wordt belast met herhalingen of nieuwe input op het laatste moment. Zeker als dit leidt tot inspreken om fracties nog te overtuigen en van standpunt laten veranderen is dit een nadeel. Tegelijkertijd blijft het risico bestaan dat inwoners zich minder gehoord voelen op het moment dat het besluit daadwerkelijk wordt genomen. Er kunnen inwoners zijn die hun kans op inspreken gemist hebben omdat zij vooral gericht zijn op de raadsvergadering. Dit is eventueel met extra communicatie ook te verhelpen.

Financiële middelen en effecten

Dit voorstel heeft geen financiële effecten.

Integrale afstemming

Fractievoorzittersoverleg, agendacommissie

Communicatie en participatie

Het besluit wordt op de gebruikelijke wijze bekendgemaakt en de wijzigingen worden gepubliceerd op overheid.nl.
Op de website en andere externe communicatie wordt de informatie over het inspreken aangepast.

Uitvoering / vervolgproces

Het vervolgproces is vervat in de publicatie en de aanpassing van de informatie over het inspreken voor inwoners.

Bijlagen

1. Besluit van de raad van de gemeente Meppel tot wijziging van het Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de Gemeente Meppel 2023;
2. Besluit van de raad van de gemeente Meppel tot wijziging van de Verordening op de raadscommissies Gemeente Meppel 2023

Achterliggende stukken

-

De agendacommissie,

W.J. Spoelstra
de griffier,

A. Maathuis
de burgemeester,

b/a